

ASESIAD EFFAITH CYDRADDOLDEB LLAWN

1) AWDUR (ON) YR ASESIAD

Nia Davies ar ran Pennaeth Oedolion, Iechyd a Llesiant

2) PARTNERIAID

Pwy yw eich partneriaid wrth gychwyn neu newid y polisi / cynllun / arfer? Bydd angen eu cynnwys wrth wneud yr asesiad yma.

Budd- ddeiliaid
Cynghorau ar draws Gogledd Cymru
Defnyddwyr Gwasanaeth gan gynnwys Darpar Ddefnyddwyr
Cynrychiolwyr Defnyddwyr Gwasanaeth
Gofalwyr
Aelodau Etholedig

3) DYDDIAD DECHRAU'R ASESIAD

25 Ionawr 2016

4) DYDDIAD GORFFEN YR ASESIAD

31 Mawrth 2017

5) NOD AC AMCANION Y POLISI / CYNLLUN / ARFER

Nodwch pam fod angen y polisi / cynllun / arfer. Nodwch beth mae'r Awdurdod yn gobeithio ei gyflawni drwyddo

Mae'r Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 yn rhoi y dewis i Gyngor Gwynedd i ymarfer disgreswinn wrth godi tâl am wasanaethau gofal sydd yn cael ei ddarparu. O ganlyniad mae'r Cyngor eisoes wedi gorfod sefydlu Polisi Codi Tâl er mwyn eu galluogi i barhau i godi tâl am wasanaethau oedd yn destyn ffioedd cyn dyfodiad y Ddeddf. Mae'r polisi a sefydlwyd yn cadarnhau bod y Cyngor yn mabwysiadu'r gofynion a osodir yn y rheoliadau a'r côd ymarfer fel polisi.

Mae'r Polisi newydd wedi ei baratoi yng nghydestyn y cyfleon sydd yn codi o'r Ddeddf mewn perthynas â chodi tâl am wasanaethau gofal preswyl a di-breswyl. Côd ymarfer sydd yn gysylltiedig a'r Ddeddf yn caniatáu i'r Cyngor ddefnyddio disgresiwn wrth godi tâl neu beidio ac mae y cynigion yn adlewyrchu hynny.

6) CYFRANOGIAD AC YMGYNGHORIAD

Ydych chi wedi ymgysylltu am y newid yn y polisi / cynllun / arfer? Beth oedd y canlyniad? Cofiwch fod hi'n ofyn statudol i ymgysylltu gyda phobl sy'n mynd i gael eu heffeithio.

Agorwyd y cyfnod ymgynghori o'r 14^{eg} o Hydref hyd at 11^{eg} o Dachwedd 2016. Fe osodwyd holiadur digidol ar dudalen "Dweud eich Dweud", sef y safle ymgynghoriadau ar wefan y Cyngor, er mwyn casglu barn y cyhoedd.

Dosbarthwyd holiaduron papur drwy'r post i 2,112 o ddefnyddwyr gwasanaeth di-breswyl yn uniongyrchol. Yn ogystal dosbarthwyd oddeutu 600 o llythrau drwy'r post i ddefnyddwyr gwasanaeth preswyl yn eu hysbysu o newidiadau y gallai eu heffeithio petai'r Cyngor yn penderfynu mabwysiadu'r argymhellion arfaethedig. Roedd y llythyr yn ogystal yn eu cyfeirio at y wefan ac yn cynnwys rhif ffôn cyswllt petaent yn dymuno rhagor o wybodaeth neu os oeddynt yn dymuno derbyn copi o'r holiadur er mwyn cymryd rhan yn yr ymgynghoriad. Y rheswm dros beidio ag anfon yr holiaduron at ddefnyddwyr gwasanaeth preswyl oedd oherwydd bod rhan fwyaf, ar wahân i un, o'r argymhellion arfaethedig yn effeithio defnyddwyr gwasanaethau gofal di-breswyl neu ddarpar ddefnyddwyr gwasanaeth preswyl yn unig. Y teimlad oedd y byddai eu llwytho gyda gwybodaeth nad oedd yn berthnasol iddynt o bosib yn creu dryswch a byddai'n decach i'w gyflwyno yn y ffordd yma.

Paratowyd fersiynau hawdd i'w darllen yn ogystal ar gyfer pobl ag anableddau dysgu a derbyniwyd cais gan 4 o ddefnyddiwr gwasanaeth am y fersiwn yma.

Cafodd yr ymgynghoriad ei hyrwyddo trwy'r dudalen "Dweud eich dewud", a hefyd trwy gyfryngau cymdeithasol y Cyngor megis Facebook a Thrydar. Rhoddwyd datganiad i'r wasg yn ogystal er mwyn codi ymwybyddiaeth am yr ymgynghoriad.

Derbyniwyd cyfanswm o 520 o ymatebion drwy'r post a drwy'r holiaduron ar-lein. Roedd 347 o'r rheini yn ymatebion cyflawn, hynny yw, bod pob cwestiwn ar y trywydd cwestiynau wedi eu hateb (heb gynnwys cwestiwn 10 ac 11, sydd yn gofyn am sylwadau). A gyda 173 yn rhai anghyflawn, hynny yw, bod rhai ond nid y cyfan o'r cwestiynau ar y trywydd cwestiynau, wedi eu hateb.

Crynodeb o'r ymatebion i'r ymgynghoriad:

- O'r ymatebion a dderbyniwyd, cwblhawyd y rhan helaeth ohonynt gan y 'Defnyddwyr Gwasanaeth' eu hunain sef (60.6%).
- O'r 520 ymatebion, roedd 58.3% (303) yn dweud eu bod yn cytuno y dylai'r bobl hynny sydd yn gallu fforddio i dalu am wasanaethau gofal oedolion gyfrannu tuag at y gost o'i gofal cymdeithasol yn unol â'r asesiad ariannol. Nid oedd 21.7% (113) yn cytuno â hyn. Roedd y gweddill wedi nodi nad oeddynt yn gwybod os yn cytuno ai peidio neu heb ymateb o gwbl.
- Y gwasanaeth y mae'r ymatebwyr gyda'r mwyaf o gyswllt gydag o, yw'r gwasanaeth 'Gofal Cartref' sef 60.2% (313). Gyda 'Teleofal', 16% (83) a 'Gwasanaethau Cefnogi Pobl' 10.2% (53) yn dilyn.
- O'r 500 a nododd eu bod yn derbyn gwasanaethau, roedd 28.2% (141) yn

nodi nad oedd Cyngor Gwynedd yn codi tâl arnynt, gyda 62.8% (314) yn nodi eu bod eisoes yn cyfrannu at gost y gwasanaethau maent yn derbyn.

- O'r 500 a nododd eu bod yn derbyn gwasanaethau, roedd 13% (65) yn nodi y byddent yn ystyried dod a'r gwasanaeth i ben os byddai gorfodaeth i gyfrannu'n ariannol amdano. Nododd 54.6% (273) na fyddent yn dod â'u gwasanaeth i ben a'u bod yn fodlon cyfrannu'n ariannol.
- O'r ymatebion a dderbyniwyd roedd 64.0% (333) yn nodi eu bod yn deall pam fod y Cyngor yn cynnig argymhellion fydd yn golygu y bydd pobl yn cyfrannu'r hyn gallent ei fforddio talu tuag at eu gwasanaethau gofal. Nododd 18.7% (97) nad oeddent yn cytuno a doedd 14.4% (75) ddim yn gwybod un ffordd neu'r llall.
- Dim ond 12.9% (67) nododd eu bod yn cytuno gyda'r cynnig i godi llog ar defnyddwyr gwasanaeth oedd yn dewis ymrwymo i Gytundebau Taliadau Gohiriedig. Nododd 46.2% (240) nad oeddent yn cytuno, tra roedd 31.9% (166) yn nodi nad oeddent yn gwybod un ffordd neu'r llall.
- Dim ond 20.8% (108) nododd eu bod yn cytuno gyda'r cynnig i godi ffioedd gweinyddol ar ddefnyddwyr gwasanaeth oedd yn dewis ymrwymo i Gytundebau Taliadau Gohiriedig. Nododd 42.9% (223) nad oeddent yn cytuno, tra roedd 29.0% (151) yn nodi nad oeddent yn gwybod un ffordd neu'r llall.
- O'r ymatebion a dderbyniwyd nododd 37.3% (194) nad oeddent yn siŵr os byddai'r newidiadau arfaethedig yn effeithio'n uniongyrchol arnynt. Nododd 45.2% (235) eu bod yn meddwl y byddai'r newidiadau yn effeithio rhyw gymaint arnynt, tra nododd 13.7% (71) nad oeddent yn credu y byddai'r newidiadau yn eu heffeithio o gwbl.

Roedd y 2 gwestiwn olaf o'r holiadur yn gofyn am sylwadau pellach ynghyd ag awgrymiadau gan y defnyddiwr gwasanaeth am ffyrdd eraill y gall yr Adran wneud arbedion ariannol os nad oeddent yn cytuno gyda'r argymhellion arfaethedig.

Y prif themâu a gododd o'r awgrymiadau oedd:

- Lleihau nifer/cyflogau rheolwyr y Cyngor.
- Lleihau nifer staff gweinyddol/gwella prosesau gweinyddol.
- Lleihau costau aelodau sirol.

Y prif themâu a gododd o'r cynnig i wneud sylwadau pellach:

- Wedi talu trethi/cynilo trwy bywyd a ddim yn gytûn gyda'r argymhellion.
- Yn newidiadau ddim yn hollol glir o ran effaith personol arnynt.
- Methu dygymod heb y lefel yma o ofal, ond poeni am wynebu costau uwch.

7) TYSTIOLAETH SYDD AR GAEL

Gall y dystiolaeth fod yn seiliedig ar ddata lleol, rhanbarthol neu genedlaethol er enghraifft gallai fod yn adroddiad cenedlaethol, data ar ddefnydd y gwasanaeth neu ystadegau cydraddoldeb rhanbarthol.

Deddf:

Mae'r Cyngor yn gweithredu o fewn y canllawiau sydd wedi eu gosod yn Neddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Mae'r Ddeddf yn caniatáu i'r Cyngor ymarfer eu disgrisiwn i godi tâl am wasanaethau gofal. Pan mae awdurododau lleol yn penderfynu codi tâl mae'n rhaid iddynt wneud hynny yn unol â'r rheoliadau a chod ymarfer a nodir yn y Ddeddf.

Rheoliadau:

Y rheoliadau mewn perthynas ag asesu ariannol a chodi tâl yw:

- Rheoliadau Gofal a Chymorth (Dewis o Lety) (Cymru) 2015.
- Rheoliadau Gofal a Chymorth (Gosod Ffioedd) (Cymru) 2015.
- Rheoliadau Gofal a Chymorth (Asesiadau Ariannol) (Cymru) 2015.
- Rheoliadau Gofal a Chymorth (Taliadau Gohiriedig) (Cymru) 2015.
- Rheoliadau Gofal a Chymorth (Adolygu Penderfyniadau a Dyfarniadau Codi Ffi) (Cymru) 2015.

Cod Ymarfer:

Y cod ymarfer mewn perthynas ag asesiad ariannol a chodi tâl yw:

- Rhan 4 & % Cod Ymarfer (Asesiadau Ariannol a Chodi Tâl)

Defnyddwyr Gwasanaeth:

- Oddeutu 620 o ddefnyddwyr gwasanaethau preswyl a nyrsio gyda canran uchel o rhain yn bobl hyn a phobl ag anabledau dysgu a salwch iechyd meddwl yn ganran is.
- Oddeutu 2,200 o ddefnyddwyr gwasanaethau di-breswyl. Pobl hyn a phobl anabl yw'r canran uchaf o'r defnyddwyr gwasanaeth di-breswyl.

Ymgynghoriaeth:

Yn dilyn cyfnod o ymgynghori, mae adroddiad wedi ei baratoi gan y Tîm Ymchwil a Dadansoddeg sydd yn dadansoddi canlyniad yr ymgynghoriad. (Gweler Rhif 6 uchod am grynodeb).

8) BYLCHAU MEWN TYSTIOLAETH

Nodwch unrhyw fylchau mewn tystiolaeth ac esboniwch sut yr ydych yn bwriadu eu llenwi

Rydym wedi ystyried y posibilrwydd efallai nad oedd yn bosib i bawb a dderbyniodd yr holiadur fod wedi gallu ei gwblhau. Yn anffodus, gan fod cymaint o ddefnyddwyr gwasanaeth yn derbyn gwasanaethau gofal, nid oedd yn bosib darganfod oes oedd unigolion yn debygol o gael anawsterau ac os oedd angen cymorth arnynt. Nid yw'r Cyngor yn dal gwybodaeth o'r math yma am ddefnyddwyr gwasanaeth unigol. Rhoddwyd rhif ffôn cyswllt yn y llythyr er mwyn i bobl gysylltu os oeddynt angen cymorth.

O edrych ar y dadansoddiad o'r ymgynghoriad, mae wedi dod i'r amlwg bod nifer o bobl yn ansicr sut y byddai'r newidiadau arfaethedig yn cael effaith ar eu sefyllfa unigol hwy. Nid oedd yn bosib gwneud dadansoddiad unigol ar gyfer bob defnyddiwr oherwydd bod sefyllfa pawb yn wahanol ac mae bob asesiad ariannol yn unigryw i sefyllfa'r defnyddiwr gwasanaeth unigol. Byddai wedi golygu gwneud asesiad ariannol unigol ar gyfer bob un o'r defnyddiwr gwasanaeth a ysgrifennwyd atynt fel rhan o'r broses ymgynghori ond nid oedd hyn yn ymarferol.

9) PERTHASEDD AC EFFAITH

Rhaid dangos beth yw perthnasedd y polisi/ cynllun / arfer i'r dyletswyddau cydraddoldeb cyffredinol ac i bob un o'r grwpiau cydraddoldeb (nodweddion gwarchoddedig). Dylid nodi'n glir beth fydd yn effaith wir neu debygol. Efallai na fydd perthnasedd nag effaith i bob un o'r dyletswyddau na'r nodweddion.

9a)

Dyletswyddau Cyffredinol y Ddeddf Cydraddoldeb	Perthnasedd	Yr effaith wirioneddol neu debygol
Cael gwared â chamwahaniaethu anghyfreithlon, aflonyddu ac erledigaeth	Dim	Gan fod y Cyngor yn gweithredu yn unol â Deddfwriaeth sydd yn caniatáu i'r Cyngor ddefnyddio ei ddisgresiwn i godi ffioedd am wasanaethau gofal, nid yw'n achosi camwahaniaethu
Hyrwyddo cyfleoedd cyfartal	Dim	Dim yn berthnasol
Meithrin perthnasau da	Dim	Dim yn berthnasol

9b)

Nodweddion	Perthnasedd	Yr effaith wirioneddol neu debygol
Hil	Dim	Dim yn berthnasol i'r nodwedd yma. Bodlon darparu mewn ieithoedd gwahanol.
Anabledd	Negyddol	Bydd y Polisi newydd yn cael effaith ar bobl anabl. Mae'r argymhellion yn cynnwys newidiadau yn y ffordd mae'r Cyngor yn codi ffioedd ar rheiny sydd yn gallu fforddio i dalu am eu gwasanaethau gofal. Cafodd yn agos i 3,000 o ddefnyddwyr gwasanaeth y cyfle i fod yn rhan o'r ymgynghoriad a chynnig sylwadau ar yr argymhellion arfaethedig. Derbyniwyd ymateb gan 520. O'r ymatebion a dderbyniwyd nododd 37.3% (194) nad oeddent yn siwr os byddai'r newidiadau arfaethedig yn effeithio'n uniongyrchol arnynt. Nododd 45.2% (235) eu bod yn meddwl y byddai'r newidiadau yn effeithio rhyw gymaint arnynt, tra nododd 13.7% (71) nad oeddent yn credu y byddai'r newidiadau yn eu heffeithio o gwbl.
Rhyw	Dim	Dim yn berthnasol i'r nodwedd yma.
Ailbennu rhywedd	Dim	Dim yn berthnasol i'r nodwedd yma.
Cyfeiriadedd rhywiol	Dim	Dim yn berthnasol i'r nodwedd yma.
Crefydd neu gred	Dim	Dim yn berthnasol i'r nodwedd yma.
Yr iaith Gymraeg	Dim	Dim effaith, bydd popeth ar gael yn ddwyieithog.
Oedran	Negyddol	Bydd y newidiadau yn cael effaith ar defnyddwyr gwasanaeth o bob oedran, ond mae y canran uchaf o ddefnyddwyr yn bobol hyn. Os bydd y Cyngor yn penderfynu mabwysiadu'r argymhellion arfaethedig fel rhan o'u polisi, bydd pob defnyddiwr gwasanaeth yn cael eu hasesu er mwyn pennu os yw'r gallu ganddynt i gyfrannu tuag at

		eu gwasanaethau gofal. Er yn negyddol, rhaid pwysleisio mae dim ond y rheiny sydd yn gallu fforddio i dalu bydd yn gorfod cyfrannu neu yn gweld cynnydd yn eu cyfraniad tuag at y gost o'u gofal. Nodir bod uchafswm cyfraniad wythnosol yn cael ei osod gan Lywodraeth Cymru.
Beichiogrwydd a mamolaeth	Dim	Dim effaith.
Priodas a phartneriaeth sifil	Dim	Dim effaith

10) MYND I'R AFAEL A'R EFFAITH

a)	<p>Nodwch unrhyw effaith posib o safbwynt cydraddoldeb (sef crynodeb o'r uchod)</p> <p>Mae'r argymhellion sydd wedi eu cyflwyno yn mynd i alluogi'r Adran Oedolion, lechyd a Llesiant i gynyddu incwm unai drwy ffynonellau nad oedd yn bosib yn y gorffennol neu lle roeddynt yn dewis peidio. Drwy fabwysiadu'r Polisi Codi Tâl newydd bydd Cyngor Gwynedd yn sicrhau bod pobl yn cyfrannu'n ariannol yr hyn gallent fforddio dalu tuag at eu gofal hyd yr uchafswm wythnosol a osodwyd gan Llywodraeth Cymru. Pobl anabl a phobl hyn yw mwyafrif y defnyddwyr gwasanaeth gofal ac felly rhain yw'r grwpiau sydd fwyaf tebygol o gael eu heffeithio gan y newidiadau a gynigir.</p>
b)	<p>Pa gamau gellir eu cymryd i leihau neu wella'r effeithiau yma?</p> <p>Mae'r canllawiau a osodir gan y Llywodraeth yn cynnwys yr elfennau lle mae disgrisiwn o'r uchafswm cyfraniad wythnosol yn ceisio gwneud y drefn mor deg ag sydd bosib a sicrhau nad yw yn cael effaith andwyol sylweddol ar unrhyw unigolyn neu grwp. Gallai'r Cyngor ddewis peidio a defnyddio'r disgrisiwn i godi/cynyddu cyfraniadau ond, byddai hynny yn debygol o arwain at doriadau mewn rhai gwasanaethau gofal llinell flaen. Gallai hynny gael effaith ar allu'r Cyngor i ddarparu rhai gwasanaethau ac felly y bod yn fwy andwyol i rhai defnyddiwr gwasanaeth.</p>
c)	<p>A oes angen ail-ystyried y cynllun?</p> <p>Mae'r cynigion wedi ei seilio ar y disgriswin a ganiateir i'r Cyngor yn y Ddeddfwriaeth newydd. Nid oes angen ail ystyried y cynllun.</p>

11) TREFNIADAU MONITRO AC ADOLYGU

Pa gamau ydych chi am gymryd i adolygu'r polisi / cynllun / arfer unwaith mae'n cael ei fabwysiadu? Er bod yr asesiad uchod yn adnabod yr effaith posib, rhaid cofio na fydd yr effaith llawn yn cael ei weld tan mae'r polisi ayb yn cael ei weithredu.

Bydd asesiad effaith pellach yn cael ei gynnal os y bydd cynigion i addasu'r polisi yn y dyfodol.

12) PENDERFYNU

Cyflwyno i'r Cabinet am benderfyniad ar 17 Ionawr 2017

